

Ukazuje się od 1992 roku

KLEKS

W DRODZE

PISMO ZESPOŁU SZKÓŁ
IM. ZIEMI LUBELSKIEJ W NIEMCACH

KWIECIEŃ 2016
2(68)/2016

TEMAT NUMERU: PRZEMIERZAJĄC LUBELSZCZYZNĘ

KLEKS

W DRODZE

Nr 2(68)/2016

PISMO ZESPOŁU SZKÓŁ
IM. ZIEMI LUBELSKIEJ
W NIEMCACH

| Redakcja:

Dorota Łucka kl. IIC
Karol Kasperek kl. IIC
Anna Malinowska kl. IIC

| Opiekunowie:

p. Agnieszka Boguta
p. Marek Gruda

| Współpraca:

p. Marzena Włodarczyk

| Skład komputerowy:

p. Marek Gruda

| Druk:

Drukarnia „Perfekta” Lublin

| Adres redakcji:

Zespół Szkół im. Ziemi Lubelskiej
w Niemcach
ul. Szkolna 23, 21-025 Niemce
tel. 81 7561594
email: kleks.niemce@gmail.com
fb: www.facebook.com/
GazetaKleksNiemce

Okładka

projekt i wykonanie:

p. Marek Gruda

na zdjęciach:

górze - aleja lipowa w Nasutowie

fot. M. Gruda

dół - obwodnica Lublina

fot. A. Boguta

Od redakcji:

KLEKS W DRODZE to specjalne wydanie pisma Zespołu Szkół im. Ziemi Lubelskiej w Niemcach. Przygotowane zostało na konkurs ekologiczno-regionalny LUBELSZCZYŻNA - MOJA MAŁA OJCZYŻNA. Edycja VIII konkursu odbywa się pod hasłem "Przemierzając Lubelszczyznę". Redakcja KLEKSA wyruszyła w drogę: pieszo, rowerem, szynobusem, powozem magnackim, autobusem i (niemal) samolotem, a nawet legendarnym Fordem T. Gimnazjaliści przemierzali:

- zabytkowe trakty - Aleja Lipowa w Nasutowie (trakt królewski Kozłówka-Lublin),
- ścieżki rowerowe - Lasy Kozłowieckie,
- obwodnice - obwodnica Lublina,
- podziemne korytarze kopalniane - kopalnia węgla kamiennego w Bogdance,
- naziemne estakady górnicze - estakada przesyłowa Stefanów-Bogdanka,
- korytarze powietrzne - Airport Lublin,
- główne drogi biegnące przez Niemce - droga S19 - Lublin-Lubartów.

A co zobaczyli, skrzętnie opisali.

Autorzy pracy konkursowej: Dorota Łucka, Karol Kasperek i Anna Malinowska - uczniowie kl. IIC Gimnazjum nr 1 w Niemcach

Nauczyciele-opiekunowie: Agnieszka Boguta, Marek Gruda

Wszystko zaczęło się od drogi...

Historia naszej miejscowości zaczęła się od drogi, komunikacji i transportu. Niemce to miejscowość położona między Lublinem a Lubartowem. Początkowo główną drogą komunikacji na naszych terenach był trakt królewski, który łączył obydwie miasta. Przebiegał przez Dys, Nasutów, Nowy Staw i Kozłówkę. Istniał on od średniowiecza do XVIII wieku. Po roku 1773 (postanowienia sejmu porozbiorowego) zaczęło się rozwijać życie gospodarcze kraju. Zaczął się rozwijać również Lubartów. Powstały tam 2 manufaktury: fabryka szkła i garbarnia. Oba zakłady były umieszczone po południowo-wschodniej części Lubartowa, więc naturalną koleją rzeczy było wytyczenie nowej trasy przez Łuckę, Niemce, Ciecierzyn. Miejscowości, które leżały przy nowej drodze,

wiele na tym zyskały. W Niemcach powstała karczma i gorzelnia, zaczął rozwijać się drobny przemysł. Niemce, ze względu na położenie pośrodku dystansu Lublin-Lubartów, wkrótce stały się siedzibą gminy. Dawny trakt zaczął powoli tracić na znaczeniu. Od czasów wybrukowania tejże drogi, stała się ona główną trasą między Lubartowem a Lublinem. Ślady dawnego traktu królewskiego pozostały w postaci zabytkowej Alei Lipowej w Nasutowie. Ma ona charakter turystyczny.

Na podstawie informacji od p. Mirosława Choiny, nauczyciela historii w naszej szkole, opracowała Ania Malinowska.

A tak jest dziś

Niemce mają korzystne położenie komunikacyjne. Prowadzi tędy linia kolejowa Lublin-Łuków, a także dwie drogi krajowe będące bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy. Pierwsza z nich, stanowiąca oś rozwojową gminy Niemce to droga krajowa nr 19 – Rzeszów, Lublin, Białystok, która kończy się na przejściu granicznym w Budzisku. Druga to wspólny odcinek dróg krajowych S17 i S12, która od niedawna przebiega północną obwodnicą Lublina przez południową część gminy Niemce. W miejscowości Elizówka znajduje się węzeł komunikacyjny łączący obie te drogi, a zarazem tworzący bezpośrednie połączenie z całym krajem oraz z pobliskim Portem Lotniczym Lublin.

Opracowanie: Anna Malinowska kl. IIC

Przemierzamy Lubelszczyznę... ROWEREM

Nieopodal Niemiec znajdują się kompleksy leśne Lasów Kozłowieckich z Kozłowieckim Parkiem Krajobrazowym. Zostały tam wytyczone i oznakowane trasy rowerowe. Łączna długość tych ścieżek wynosi 25 km. Wyruszyłam na jedną z nich.

W tym miejscu rozpoczynał się trakt królewski prowadzący z Kozłówki do Lublina. Świadczy o tym fragment starej alei lipowej, znajdującej się przed pałacem Zamoyskich.

fot. Dorota Łucka

Trasa rowerowa wiedzie przez zabytkową aleję lipową w Nasutowie (pozostałości dawnego traktu królewskiego). Jest to pomnik przyrody największy na terenie całego województwa. To dobrze zachowana aleja 885 lip drobnolistnych, liczących ponad 100 lat. Ich obwody wahają się od 1,2 m do 3,6 m.

fot. Ania Malinowska

Wycieczkę rowerową rozpoczynamy w Kozłówce. To tu swoją siedzibę mieli Zamoyscy. Zachował się piękny zespół pałacowo-parkowy, siedziba Muzeum Zamoyskich. Podróże, drogi i wojaże nie były obce Zamoyskim. Wysyłali oni swoich potomków na zagraniczne wojaże. Podróżowali między innymi do Czech, Austrii, Niemiec, Francji, Anglii, Holandii i Włoch.

fot. Marek Gruda

Gang rowerowy: Dominik, Jędrzej, Patryk i Kacper.

fot. Ania Malinowska

Szlak rowerowy, który opisuję, znajduje się nieopodal mojego domu. Warto zwrócić uwagę na 4 elementy powyższego zdjęcia:

1. Szlak jest bardzo dobrze oznakowany.
2. W oddali widnieje kompleks Lasów Kozłowieckich.
3. W rowerowej wycieczce towarzyszyli mi koledzy ze szkoły: Dominik, Jędrzej, Patryk i Kacper.
4. Patryk (drugi z prawej) ma nowy rower. Specjalnie kupiony na okoliczność tego wyjazdu :).

Przemierzamy Lubelszczyznę... samochodem

Korki, zatłoczone śródmieście Lublina, nerwy kierowców, wypadki, stracony czas - to (w większości) już za nami. Obwodnica Lublina zmieniła nie tylko ruch samochodowy Lublina i okolic. Zmieniła również krajobraz.

Obwodnica Lublina to droga ekspresowa o długości 23 km (w projekcie było 32,8 km, a w budowie jest 9,8 km) przebiegająca na zachód, północ i wschód od Lublina. Budowa jej północnej i wschodniej części była planowana od 2005 roku, miała miejsce w latach 2011–2014 i odbywała się w ramach budowy drogi ekspresowej S17, o nowym przebiegu w stosunku do drogi krajowej dochodzącej do miasta. Budowa jej zachodniej części była planowana od 1998 roku, trwa od 2014 roku i stanowi fragment budowy drogi ekspresowej S19, także o nowym przebiegu do drogi krajowej.

Zwierzęta małe i duże mogą przehodzić pod drogą przepustami - kanałami. W pobliżu węzła „Lublin Węglin” ma powstać również górne przejście dla zwierząt, a na jego powierzchni powstaną gęste nasadzenia krzewów. Koszt budowy takiego przejścia to około 8,9 mln zł - porównywalny do ceny wiaduktu drogowego w ciągu drogi ekspresowej. - fot. A. Boguta

Charakterystyczne świerki przy wjeździe do Lublina. Zdjęcie wykonano wiosną 2012 roku. - fot. K. Boguta

Charakterystyczne świerki przy wjeździe do Lublina pozostały. Zdjęcie wykonano 24.04.2016 roku. - fot. K. Boguta

Tu zaszła zmiana

Przydrożny krzyż przy wjeździe do Lublina. Zdjęcie wykonano wiosną 2012 roku. - fot. K. Boguta

Przydrożny krzyż pozostał. Zdjęcie wykonano 24.04.2016 roku. - fot. K. Boguta

Opracowanie: Dorota Łucka kl. II C
Współpraca: p. Marzena Włodarczyk

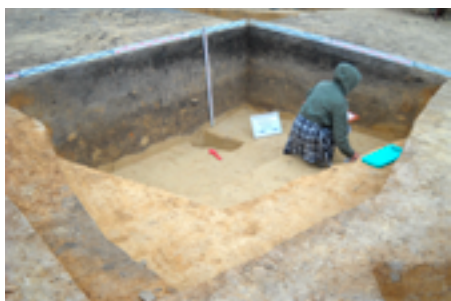
Modraszek w okopach, czyli jakie tajemnice kryje obwodnica Lublina

Moimi rozmówcami są:

DW - pan Dariusz Włodarczyk, archeolog, kierownik archeologicznych badań ratunkowych na kilku odcinkach obwodnicy Lublina

AS - pani Agnieszka Stachyra, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie.

DŁ - Dorota Łucka, redakcja KLEKSA

fol. D. Włodarczyk

DŁ: Co robi archeolog na budowie obwodnicy?

DW: Realizacja wielkiej inwestycji, polegającej na budowie np. drogi ekspresowej lub autostrady, powoduje nieodwracalne zmiany terenu, przez które ona przebiega. Zniszczeniu ulega wszystko, co może znajdować się, np. w ziemi, w granicach przyszłego pasa drogowego. Z tego względu przed rozpoczęciem takiej inwestycji wykonywane jest rozpoznanie terenu na trasie przebiegu planowanej drogi w celu zlokalizowania ewentualnych śladów pozostałości o charakterze archeologicznym. Jeśli stwierdzi się ich obecność, zapada decyzja o ich przebadaniu. W tym celu zleca się archeologom przeprowadzenie badań, polegających na ich zadokumentowaniu, przekopaniu oraz zebraniu materiału zabytkowego w postaci pozostałości, np. glinianych naczyń oraz innych zabytków. Wynikiem tego typu badań archeologicznych jest dokumentacja stanowiąca niejednokrotnie jedyną wiedzę o śladach dawnego osadnictwa danego terenu, które w przypadku zrealizowania prac ziemnych prowadzonych w ramach budowy dróg ulega całkowitemu zniszczeniu.

DŁ: Czy podczas pracy przy obwodnicy Lublina znalazł pan jakieś ciekawe przedmioty?

DW: Również w trakcie budowy dróg ekspresowych wokół Lublina oraz w jego

sąsiedztwie prowadzone były liczne badania archeologiczne. Odkryto interesujące ślady osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego. W miejscowości Pliszczyn przy okazji budowy obwodnicy Lublina przebadano osadę i cmentarzysko neolitycznej kultury pucharów lejkowatych. W pobliskich Łagiewnikach natrafiono na znacznie młodsze ślady o charakterze historycznym w postaci rosyjskich okopów z okresu I wojny światowej. W obrębie samego Lublina w dzielnicy Helenów przebadano wczesnośredniowieczną osadę. Na podobną osadę, pochodzącą z VIII - X wieku, natrafiono w okolicach Dąbrowicy. W tym rejonie zarejestrowano również pozostałości osadnictwa neolitycznego kultur pucharów lejkowatych, amfor kulistych oraz kultury trzcinieckiej pochodzącej z epoki brązu.

W trakcie takich badań pozyskuje się liczny materiał zabytkowy. Przeważnie są to pozostałości naczyń glinianych, ale znajdowane są również inne przedmioty codziennego użytku służące ówczesnym ludziom. Przeważnie są to np. metalowe noże, nożyczki. W przypadku starszych znalezisk - narzędzia kamienne, np. siekierki krzemienne.

DŁ: Dlaczego obwodnicę Lublina wytyczono właśnie w tym miejscu?

AS: Projektowaniem i budową nowoczesnej infrastruktury drogowej w Polsce zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Inwestycja powinna służyć przede wszystkim poprawie jakości życia człowieka. Aby tak się stało, musi spełniać ona wiele bardzo różnorodnych warunków. Do najważniejszych należą zapewnienie płynności ruchu i najwyższego poziomu bezpieczeństwa jego uczestników. W związku z tym powstają bezkolizyjne skrzyżowania, tunele, mosty, estakady i wiadukty.

Każda budowa drogi ma wpływ na środowisko naturalne, dlatego opracowywanych jest kilka wariantów jej przebiegu. Szacowane są wszystkie ewentualne straty środowiskowe, zarówno te powstające w momencie budowy, jak i te, które mogą pojawić się w przyszłości. Wybierany jest przebieg trasy, w którym te straty są najmniejsze i możliwe do rekompensaty, np. poprzez sadzenie nowych drzew, budowę zbiorników wodnych czy przeniesienie siedlisk zagrożonych gatunków zwierząt. Budowana droga nie może zagrażać ob-

szarom chronionym, np. parkom narodowym i rezerwatom, powinna uzupełniać krajobraz, nie stanowić w nim elementu obcego. Nie może również mieć negatywnego wpływu na walory rekreacyjne terenu, przez który przebiega, oraz znajdujące się w pobliżu zabytki.

Wybrane rozwiązanie jest najczęściej kompromisem wszystkich warunków. Zasadom tym podlega również obwodnica Lublina.

DŁ: W jaki sposób zostały zrównoważone szkody wyrządzone przyrodzie przez obwodnicę Lublina?

AS: Przy budowie drogi nie da się uniknąć strat przyrodniczych. GDDKiA już na etapie planowania stara się je minimalizować i prowadzi mnóstwo działań, mających na celu ochronę czystości i różnorodności biologicznej terenu.

Droga ekspresowa S17/S12, tak jak każda inna, przecina korytarze migracji ssaków, gadów, płazów i ptaków. Do tej pory wokół Lublina wybudowano 3 przejścia dolne dla zwierząt średnich i 5 dla zwierząt małych. Na odcinku budowanym obecnie utworzone zostanie przejście górne dla największych ssaków. Warto pamiętać, że niektóre zwierzęta, np. wilki, mogą przewędrować takimi korytarzami kilkaset kilometrów.

Na obszarze Bystrzycy Jakubowickiej, objętej programem Natura 2000, występują chronione gatunki owadów, np. modraszek telejus, modraszek nausitos, czerwonończyk nieparek i czerwonończyk fioletek. By im pomóc, droga przeprowadzona została estakadą nad siedliskami tych przepięknych motyli.

Niezwykle istotne jest również, aby woda spływająca z drogi nie wsiąkła bezpośrednio do gleby i nie zanieczyściła wód gruntowych. Z tego powodu wzdłuż całej obwodnicy wybudowano szczytny system odwodnienia. Zanim wody opadowe trafią znów do środowiska, zostaną poddane filtracji w specjalnych zbiornikach wybudowanych na poboczu drogi.

Przed hałasem chroni nasze uszy 13,6 km ekranów akustycznych.

Uzupełnieniem tego wszystkiego są nasadzenia nowych drzew i krzewów. Projektuje się je w ten sposób, aby komponowały się z istniejącą już roślinnością, a poza tym mają sprawić, że długa podróż ekspresówką będzie również przyjemnością.

Przemierzamy Lubelszczyznę... pociągiem i samolotem

fot. M. Gruda

Kolej na węgiel

Kopalnia „Bogdanka”, jedyna kopalnia eksploatująca węgiel kamienny w województwie lubelskim, została zlokalizowana w Centralnym Rejonie Węglowym (CRW) położonym w północno-wschodniej, najlepiej rozpoznanej części Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Kopalnia „Bogdanka” położona jest w województwie lubelskim, na obszarze gminy Puchaczów. Do kopalni należy także oddział położony w Stefanowie oraz w Nadrybiu.

Węgiel jest transportowany z Bogdanki głównie koleją, ale także samochodami. Istnieje też możliwość zakupu tego surowca w workach, na zamówienie konsumenta. Kupujący może też sam pojechać do kopalni i zabrać węgiel we własnym zakresie.

Głównym kierunkiem importu węgla do Polski jest Rosja. Odpowiada ona za blisko 80% całego importu węgla. Węgiel importowany jest głównie drogą kolejową, przez terminale graniczne w Braniewie, Terespolu, Małaszewiczach.

Aż 99% wydobywanego w Bogdancie węgla zostaje w kraju, a jego większość na Lubelszczyźnie, gdzie trafia do elektrowni oraz do budynków mieszkalnych.

Informacje opracowałam na podstawie rozmowy z panem **Jarosławem Wojewodą**, kierownikiem działu marketingu w Lubelski Węgiel „Bogdanka” SA

Węgiel ze Stefanowa transportowany jest do Bogdanki tzw. estakadą, układem transportu węgla o długości około 2,7 km. Budowa estakady polegała m.in. na wykonaniu przenośników członowo- płytowych, budowie stacji pośrednich, zbiorników węgla surowego i mostów przekaźnikowych. - fot. K. Boguta

Opracowanie: Dorota Łucka kl. II C

To lotnisko jest tak blisko

To lotnisko jest tak blisko Airport Lublin - oddany do użytku w 2012 roku. Jest zbudowany dokładnie w tym samym miejscu, co lotnisko przedwojenne. Długość pasa startowego wynosi 2520m, przy całkowitej powierzchni lotniska wynoszącej ponad 300 ha. Była to bardzo droga inwestycja - dane mówią o około 400 mln złotych. W 2015 roku zostało na nim wykonane ponad 3000 operacji lotniczych, a obsłużono nimi prawie 190 tys osób.

Z Portu Lotniczego Lublin można polecieć w 11 kierunkach, m.in. do Londynu, Frankfurtu i Oslo. Lotnisko Lublin odciąża w pewnym stopniu lotnisko na Okęciu i w Rzeszowie, a może służyć także jako lotnisko zapasowe dla obu z nich.

fot. Sylwia Brzozowska

Na wyposażeniu Airport Lublin jest wóz pożarowy Striker. Można go zobaczyć na amerykańskich lotniskach. Bardzo dobrze wyposażony. Strikery dysponują 4 substancjami gaśniczymi: wodą, pianą, proszkiem i tzw. czynnikiem czystym – halonami, np. halotronem.
fot. Sylwia Brzozowska

Naszym przewodnikiem po Airport Lublin był pan Krzysztof Komenda. - fot. Sylwia Brzozowska

Opracowanie: Karol Kasperek kl. II C

Przemierzając Lubelszczyznę... busem i szynobusem

Droga krajowa nr 19 przebiega przez środek miejscowości. Tysiące samochodów, w tym ciężarowych, przejeżdża tędy codziennie, utrudniając życie mieszkańcom. W niesprecyzowanej przyszłości planowana jest budowa obwodnicy Niemce. Tymczasem, niestety, dochodziło już kilkakrotnie do śmiertelnych wypadków. Ludzie nauczyli się żyć wzdłuż ruchliwej ulicy, ale łatwo nie jest. Jak długo jeszcze? To pytanie zadałem Wójtowi Gminy Niemce - panu **Krzysztofowi Urbasiowi**.

foto: Anna Malinowska

A może szynobusem?

Od 2 kwietnia 2013 roku wznowiono kursy kolei pasażerskich na trasie Lublin-Lubartów. Szynobus kursuje pięć razy dziennie, a w weekendy cztery. Podróż w jedną stronę trwa około pół godziny. Bilet normalny kosztuje 5,00 zł (cała trasa), a studencki 3,35 zł. Istnieje także możliwość zakupu biletu miesięcznego. Pociągi zatrzymują się na przystankach: Lublin, Lublin Północny, Lublin Zadębie, Lublin Poniwoda, Rudnik Przystanek, Ciecierzyn, Bystrzyca, Niemce, Wandzin, Lubartów. Porównanie przejazdu szynobusem oraz busem z Niemce do Lubartowa. Dzień powszedni, godzina 8.10

foto: p. Łucka

Opracowanie: Dorota Łucka kl. II C

Zakorkowane Niemce. Jak długo jeszcze?

Karol Kasperek: Czy są plany dotyczące obwodnicy Niemiec?

Pan Krzysztof Urbaś: Tak. Pierwszy projekt zostało wykonany przez GDDKiA w 2008 roku. Poprzedni rząd planował modyfikacje tych planów w końcu 2016 roku, a rozpoczęcie budowy w 2017 roku. Jednak nie ma decyzji, w którym momencie ruszy budowa.

Karol Kasperek: Jaki przebieg będzie miała przyszła obwodnica Niemiec?

Pan Krzysztof Urbaś: Przyszła obwodnica Niemce pobiegnie trasą od Ciecierzyna poprzez Leonów. W sąsiedztwie firmy Mercedes przechodzi przez tory PKP wiaduktem. Następnie obok węzła, skrzyżowania na Jawidz i drogi kolejowej wzdłuż lasu. Następnie przed wiaduktem w Wandzinie przechodzi na drugą stronę szosy i

spotyka się w Annoborze z drogą krajową.
Karol Kasperek: Czy w ocenie pana Wójta problem komunikacyjny Niemiec jest największym problemem naszej gminy?

Pan Krzysztof Urbaś: Tak to jest największy problem i największa inwestycja. To zadanie będzie kosztowało z pewnością około 1mld złotych. Będzie trzeba zbudować rozjazd w Ciecierzynie, budować most na Ciemiędze, a także przebudować drogę dwupasmową prowadzącą od Ciecierzyna do Leonowa. Powstaną wiadukty na trakcie kolejowym Bystrzyca. Będzie to wielkie zadanie. Bez środków unijnych i zewnętrznych nie byłoby to możliwe do wykonania. Mam nadzieję, że w niedługim czasie zostanie rozpoczęta realizacja tego projektu.

Karol Kasperek: Dziękuję bardzo za wywiad.

Opracowanie: Karol Kasperek kl. II C

Uczniowie liczą
(dzień powszedni, od 15:15 do 16:15):
Samochody osobowe : 656
Autobusy : 5
Busy : 16
Karetki : 2
Traktor : 1
Pogotowie techniczne : 1
Ciężarówki : 63
Samochody dostawcze : 29

GDDKiA podaje :
19693 samochody na dobę na odcinku Niemce-Lubartów
22548 samochody na dobę na odcinku Niemce-Lublin

foto: Iza Koperska

	Szynobus	Bus
Czas przejazdu	ok. 12 minut	ok. 20 minut
Koszt przejazdu (bilet normalny)	2,50 zł	3,50 zł
Ilość miejsca	Można swobodnie usiąść, nie ma tłoku	Tłok, ścisk, najczęściej brak miejsc siedzących
Ilość osób w pojeździe	13	22
Komfort jazdy	Szynobusy są nowe, czyste, estetyczne	Nie zawsze jest czysto, różny jest też stan techniczny pojazdów
Częstotliwość kursowania	rzadko	bardzo często
Odległość z przystanku do centrum miejscowości	duża	mała

O psie, który jeździł .... konno

Takie podróżowanie ma zapewne wiele uroku. Zdjęcie zrobione w okolicach Bogdanki. - Fot: N. Boguta

Ford T

Takim oto pojazdem mieszkaniac okolic Łęcznej wybrał się do kościoła. Po drodze wzbudzał niezłe zainteresowanie. Nic dziwnego. Przecież to legendarny Ford T, o którym jego konstruktor powiedział: „możesz otrzymać samochód w każdym kolorze, pod warunkiem, że będzie to kolor czarny”. Jak widać, model T nie stracił na powodzeniu. - Fot: K. Boguta

Przemierzając Lubelszczyznę – ciekawostki

Wielkie beki

„Jadą wielkie beki” - taka wiadomość kilka lat temu zelektryzowała mieszkańców Niemiec. Ciężki transport spowodował wiele zamieszania. Ruch w centrum miejscowości został sparaliżowany. Pozostały połamane gałęzie, wspomnienia i kilka zdjęć
Fot: K. Boguta

Nie było nas, był las, nie będzie nas, będzie las.

Każda budowa drogi ma wpływ na środowisko naturalne. Próba rekompensaty strat jest sadzenie nowych drzew. - Fot. K. Boguta

Młodzież z Zespołu Szkół w Niemcach podczas sadzenia lasu - akcja „Posadź swoje drzewo”, zorganizowana przez Nadleśnictwo Lubartów (16.04.2016). - Fot.A. Boguta